

Woord vooraf

Een nieuw jaar met goede voornemens. Deze eerste nieuwsbrief is daar het tastbare bewijs van. Wij zijn voornemens Ateno de komende jaren verder te laten groeien en het netwerk van betrokken specialisten te vergroten. Dit betekent onder andere dat wij onze activiteiten meer zichtbaar zullen maken voor de buitenwacht en dat we ons nadrukkelijker in het debat rond het vakgebied van criminaliteitsanalyse willen mengen.

In deze nieuwsbrief doen we verslag van het experiment 'Ketensamenwerking dubbel verankerd'. Met de afronding van dit project is een (voorlopig) einde gekomen aan drie jaar experimenteren met de organisatie rond opsporing en vervolging van veelvoorkomende criminaliteit in de regio Zaanstreek-Waterland. Verder worden de resultaten van een inventariserend onderzoek naar discriminatie in de provincie Noord-Holland gepresenteerd.

Naast onderzoek en advisering vormt onderwijs op het gebied van criminaliteitsanalyse een belangrijk onderdeel van de activiteiten van Ateno. In deze nieuwsbrief blikken we terug op de eerste training tactische criminaliteitsanalyse, die in het najaar van 2009 is gegeven. Tevens kijken we

vooruit naar de geplande training tactische handhavingsanalyse, die op 3 maart 2010 van start gaat.

We hopen dat deze nieuwsbrief iets van jouw gading bevat. Voel je vrij om de nieuwsbrief door te sturen aan collega's of andere geïnteresseerden. Ons streven is om minimaal twee nieuwsbrieven per jaar te maken.

Amsterdam, 23 februari 2010

Peter Kruize & Paul Gruter

Inhoud

Ketensamenwerking
dubbel verankerd 2

Discriminatie in de provincie
Noord-Holland 3

Training Tactische
Criminaliteitsanalyse 5

Training Tactische
Handhavingsanalyse 6

Ketensamenwerking dubbel verankerd

Van september 2008 tot en met december 2009 hebben we in samenwerking met medewerkers van de politie Zaanstreek-Waterland en het arrondissementsparket Haarlem gezocht naar werkwijzen om de ketensamenwerking te verstevigen en de dossierkwaliteit te vergroten. Het project was het vervolg op het eerdere experiment 'Opsporing binnen gecontroleerde banen' waarmee een stap in de richting van verdere centralisatie van screening, coördinatie en afhandeling van opsporing in het blauw (de zesuurszaken) is gezet.

De term 'dubbel verankerd' suggereert dat de samenwerking tussen de politie en het Openbaar Ministerie zowel bij de startfase van opsporing (steken we er wel of geen energie in) als bij de overdracht van opsporing naar vervolging een verankering behoeft. Met verankering bedoelen we dan dat de samenwerking geformaliseerd is. In Zaanstreek-Waterland is deze verankering tot stand gebracht door een stuurploeg (prioriteren van opsporingsaanbod) en een contactsecretaris, die de afhandeleenheden (combiteams) één keer per week – en later iets minder frequent – heeft bezocht. De contactsecretaris verzorgt het oplegoverleg, dat wil zeggen dossiers die op voordracht van de politie worden geseponneerd, en screent een aantal dossiers op kwaliteit en volledigheid voordat ze naar het parket worden ingestuurd.

Ketensamenwerking en kwaliteit gaan hand in hand in het experiment. Het contact tussen politie en OM heeft immers de kwaliteit van het werk (mede) als thema. Naast de stuurploeg conform het Nationaal Intelligence Model en de contactsecretaris zijn de volgende initiatieven in gang gezet: politiestage van coördinatoren bij het parket (twee weken); nieuw leven inblazen in de AU-regeling (aanhouden en uitreiken); opzetten van een politiesepotregeling; samenstellen van een Top-10 van meest gemaakte fouten in processen-verbaal van aangifte en bevinding en voorlichtingsactiviteiten om surveillanten bewust(er) te maken van het feit dat zij de eerste schakel van de opsporings c.q. vervolgingsketen vormen.

De diverse activiteiten worden uitvoerig beschreven in het eindverslag. Daarnaast is (uiteraard) in kaart gebracht wat het een en ander heeft

opgeleverd en welke doorontwikkeling het meest voor de hand ligt op basis van de evaluatie. Ondanks het feit dat de weg lang niet altijd gemakkelijk is geweest, stemmen de behaalde resultaten wel hoopvol. Het gaat in het kader van deze nieuwsbrief echter te ver om dit alles in detail te bespreken en we verwijzen geïnteresseerden dan ook graag naar het eindverslag en/of een van de andere rapporten in dit kader.

Rapporten:

- Opsporing binnen gecontroleerde banen: Kwaliteitsverbetering van het opsporingsproces door experimenteren met werkwijzen (april 2008)
- Naar een herinrichting van het opsporingsproces: De bredere context van experimentele werkwijzen in de politieregio Zaanstreek-Waterland (mei 2008)
- Op de kwaliteit beschouwd: Een onderzoek naar het samenspel tussen politie en OM op basis van opsporingsdossiers (april 2009).
- Ketensamenwerking dubbel verankerd: Experimentele samenwerking tussen het politiekorps Zaanstreek-Waterland en het arrondissementsparket Haarlem (januari 2010)

Bij interesse voor een of meerdere van genoemde publicatie, kun je een mail sturen naar bureau@ateno.nl,

waarna we je de PDF-versie van de desbetreffende publicatie zullen sturen.

Discriminatie in de provincie Noord-Holland

Op 28 juli 2009 is de Wet gemeentelijke anti-discriminatievoorzieningen in werking getreden. Volgens deze wet dient het college van B&W alle ingezetenen toegang tot een antidiscriminatievoorziening te bieden. Hiermee wordt bedoeld dat burgers recht hebben op ondersteuning van een onafhankelijke instantie bij de afwikkeling van hun klachten. Om de gemeenten in de provincie Noord-Holland te informeren over de aard en omvang van de (geregistreerde) discriminatie hebben de samenwerkende anti-discriminatiebureaus Ateno opdracht verleent om een analyse van de cijfers over 2008 te maken.

De registratiesystemen van de vijf samenwerkende anti-discriminatie bureaus – Amsterdam-Amstelland, Gooi & Vechtstreek, Kennemerland, Noord-Holland Noord en Zaanstreek-Waterland – vormen het hart van de analyse. Daarnaast is er verbreding gezocht in de politieregistraties van discriminatie en een bevolkingsonderzoek naar gepercipieerde discriminatie. Tevens zijn er gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers (veelal directeuren) van de anti-discriminatie bureaus (ADB's) om de cijfermatige analyse beter te kunnen duiden.

De analyse is opgebouwd vijf thema's, te weten:

- Omvang en spreiding van discriminatie.
- Vormen van discriminatie.
- Maatschappelijke context van discriminatie.
- Betrokkenen bij discriminatie.
- Afhandeling van klachten.

Volgens het bevolkingsonderzoek uit 2007 voelt 12 procent van de volwassen bevolking zich wel eens gediscrimineerd het afgelopen jaar. Dit percentage komt overeen met 219.000 volwassen inwoners van de provincie Noord-Holland. In 2008 zijn er 1.427 klachten bij ADB's geregistreerd en 688 zaken met een discriminatoir aspect bij de politie opgetekend. Bij elkaar 2.115 zaken. Dit is 1 procent van het aantal inwoners dat zich wel eens gediscrimineerd voelt.

Leeftijdscriminatie wordt het vaakst gevoeld in de Nederlandse samenleving, gevolgd door discriminatie naar geslacht, maar dat dit niet de vormen van discriminatie zijn waarover burgers de meeste klachten indienen bij de ADB's of aangifte van doen bij de politie: discriminatie op basis van ras, herkomst of huidskleur voert dan de boventoon. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat dergelijke vormen van discriminatie in de regel waarschijnlijk als grie-

vender en persoonlijker worden ervaren en daarom eerder worden gemeld dan het uitsluiten van mensen op basis van hun leeftijd of geslacht. Discriminatie kan zich op verschillende manieren uiten, maar de drie meest voorkomende manieren zijn discriminerende behandeling, bejegening en bedreiging/mishandeling.

De arbeidsmarkt – selectie en werving – is een belangrijke maatschappelijke context van discriminatie. Daarnaast vindt discriminatie plaats in de context van de woonbuurt. Tot slot, worden bedrijven en instellingen van discriminatie beticht, die een dienst of service kunnen bieden of onthouden, dan wel een toezichthoudende taak hebben.

Het profiel van de melder dat naar voren komt op basis van de registraties van de ADB's ziet er als volgt uit:

- Er zijn ongeveer net zo veel vrouwen als mannen die een klacht indienen.
- De melders zijn overwegend tussen de 25-44 jaar oud.
- Ongeveer de helft is van Nederlandse afkomst; dan andere helft is van niet-Nederlandse afkomst, met relatief veel melders van Marokkaanse en Surinaamse afkomst en relatief weinig van Turkse afkomst.
- Ongeveer twee derde deel van de melders woont in een van de centrumgemeenten in de provincie Noord-Holland.

Het profiel van de veroorzaker blijft tamelijk vaag; wel is duidelijk dat ongeveer twee derde deel van de veroorzakers binnen de categorie bedrijf valt.

Rapport: Discriminatie = te meten: Discriminatiecijfers in de provincie Noord-Holland onder de loep. Het rapport is te downloaden op de Ateno-website (tabblad publicaties).

Training Tactische Criminaliteitsanalyse (TTC)

Ateno heeft de door haar ontwikkelde opleidingen op het gebied van criminaliteitsanalyse – Methodologie en Kwalitatieve Onderzoeksmethoden – eind jaren '90 aan de toenmalige Researchschool verkocht. Deze opleidingen zijn een integraal onderdeel

gaan uitmaken van de Leergang Strategische Criminaliteitsanalyse (LSCA), later omgedoopt tot Training Criminaliteitsanalyse (TCA).

In 2008/2009 was de TCA aan revisie toe en is er overleg gevoerd met de politieacademie om de TCA om te vormen tot een training op het gebied van tactische criminaliteitsanalyse. Door bezuinigingsperikelen bij de academie is dit echter niet doorgegaan en heeft Ateno, in goed overleg met de academie, het initiatief zelf ter hand genomen. Dit is de Training Tactische Criminaliteitsanalyse (TTC) geworden.

In het najaar van 2009 is de TTC gegeven aan dertien cursisten afkomstig van diverse regiokorpsen, de Nationale Recherche en de Koninklijke Marechaussee. Als cursuslocatie is gekozen voor conferentieruimte in Almere. De TTC bestaat uit vier modules van ieder drie dagen. Parallel aan de lesdagen voeren de deelnemers korpsopdrachten uit die uitmonden in een analyseverslag. De functie van de korpsopdrachten is om de gedoceerde stof toe te passen binnen de eigen werkomgeving en een analyse te maken die nuttig kan zijn voor het korps (duaal onderwijs). De korpsopdrachten lopen parallel aan de lesmodules. Het uiteindelijke analyserapport doet tevens dienst als examenstuk. Het examen van de eerste TTC vindt plaats op 2 maart 2010.

In de TTC wordt aandacht besteed aan de vormgeving van een analyse: welk analyseontwerp past het beste

bij de gestelde vragen, wat zijn de beperkingen van analyse. Verschillende analysetechnieken vormen het hart van de training. Aan bod komen onder andere literatuuronderzoek, beschrijvende en toetsende statistiek, netwerkanalyse, geografische analyse, kwalitatieve analyse en scenarioanalyse. Deze technieken worden ondersteund met presentaties van diverse analysesoftware: Excel, SPSS, Analyst's Notebook, Datadetective en Kwalitan.

Voor meer informatie over de TTC:
www.ateno.nl

Training Tactische Handhavingsanalyse (TTH)

In het najaar van 2009 is Ateno benaderd door de Milieudienst Rijnmond (DCMR) en de Douane met de vraag, in hoeverre de TTC aangepast zou kunnen worden tot een training tactische analyse voor handhavers. In samenspraak met vertegenwoordigers van deze diensten en het Landelijk Overleg Milieu (LOM) is een opleiding samengesteld, die de naam Training Tactische Handhavingsanalyse (TTH) heeft meekregen.

Handhaving kent vele gezichten. Enerzijds kan onderscheid worden gemaakt tussen bestuurlijke en strafrechtelijke handhaving, anderzijds kan handhaving worden onderscheiden naar segment. Zo kent milieuhandhaving – of handhaving van het omgevingsrecht, om in termen van de commissie Mans te spreken – het

onderscheid naar groen (natuur), blauw (water), rood (bouw) en grijs (industrie).

Handhaving is belegd bij vele actoren en de wens tot regionalisatie is dan ook een logische ontwikkeling. Deze schaalvergroting biedt mogelijkheden tot verdere professionalisering. Zo wint het idee van informatiegestuurde handhaving terrein. Proactief en informatie gestuurd werken genereert de vraag naar tactische analyses (probleem- en risicoanalyses).

De Training Tactische Handhavingsanalyse (TTH) bestaat uit vier modules van telkens vier dagen. Parallel aan de lesdagen voeren de deelnemers opdrachten uit die uitmonden in een analyseverslag. De functie van de opdrachten is om de gedoceerde stof toe te passen binnen de eigen werkomgeving en een analyse te maken die nuttig kan zijn voor de eigen organisatie (dual onderwijs). De opdrachten lopen parallel aan de lesmodules. Het uiteindelijke analyserapport doet tevens dienst als examenstuk.

De eerste module staat in het teken van de voorbereidende fase bij tactische analyse. Aan de orde komen onder andere de bestuurlijke omgeving van analyse, het voeren van een intakegesprek met de opdrachtgever, het bestuderen van relevante literatuur, het formuleren van hypothesen en het maken van een analyseopzet.

De tweede module staat in het teken van analysetechnieken zoals statistische -, (sociale) netwerk-, zaak-, en

tijdelijnaanlyse. Ook in de derde module staan analysetechnieken centraal, echter dan ligt de focus op kwalitatieve- en financiële analyse.

In de laatste module wordt onder meer ingegaan op het trekken van conclusies, het formuleren van aanbevelingen, het schriftelijk rapporteren en het mondeling presenteren van een analyse.

De TTH start op 3 maart 2010 en de lessen worden afgerond voor de zomer. Het examen vindt plaats in september. Voor het TTH-traject is momenteel nog één cursusplaats te vergeben.

Voor meer informatie over de TTH:
www.ateno.nl